

AAN DE HOUTLEI VROEGER EN NU

In verband met het interessant artikel van Georges Broget in GT 1993 nr. 1, voeg ik graag nog een paar aanvullingen toe, o.m. in verband met de Parnassus, gelegen op de plaats waar ik gedurende 25 jaar school liep en werkte. Vandaar dus mijn belangstelling.

PARNASSUS

Het was inderdaad in 1780, meer bepaald op 11 augustus dat de Fonteinisten bezit namen van hun lokaal in de herberg Parnassus. Op 7 juni 1789 werd de overeenkomst gesloten tussen de heer Neerman, uitbater van de Parnassusberg en de Fonteinisten, waartoe de eerste er zich toe verbond een feestzaal te bouwen voor de rederijderskamer. Zij speelden daar van 1789 tot 1847. Volgens Van Schoor werd de schouwburg reeds op 10 augustus 1789 ingehuldigd. Ik vraag mij echter af of men op zo'n korte tijd een schouwburg kan bouwen en inrichten.

De Parnassusberg is in de loop van de geschiedenis toneel geweest van allerlei manifestaties. In 1799 werden de Fonteinisten door het Franse Gouvernement ertoe verplicht voor hun voorstelling een paar 'Vaderlandse' (lees Franse) liederen te gehore te brengen.

Zo vonden wij er in 1839 een gezelschap met afgerichte apen die fel waren in het maken van kunsttoeren.

Belangrijk is ook dat daar in 1847 de eerste uitvoering plaats had van 'De Vlaamse Leeuw', getoondicht door Karel Miry (1823-1889) op tekst van Hippoliet Van Peene (1811-1864).

De dansmaatschappij 'De Zwarte Gentenaars' met als voorzitter Pieter Van Acker, had ook concurrentie nl. van 'De Lichte Gentenaars' met als voorzitter Pier Den Beulinck, de strafste dansmeester van Gent, die ook haar lokaal had in de Parnassus die eveneens als danszaal fungeerde van 1848 tot 1864. Lodewijk Lievevrouw-Coopman spreekt Prosper Claeys tegen en schrijft in zijn Gents Woordenboek dat Pier Den Beulinck de schuilnaam was van Pieter Van Acker.

In 1870 had daar ook de eerste samenkomst plaats van de 'Société Internationale' waaruit te Gent de eerste socialistische groep is ontstaan, waarna Edward Anseele (1856-1938) er in 1880 de Tweede Socialistische Internationale stichtte.

Anderzijds kwam er op 25 februari 1890 l'Armée du Salut of het 'Reddingsleger van het geloof van Generaal Booth' of 'De Apostelen van beide geslachten der nieuwe godsdienst', hun geloof prediken. Tot 1894 was er ook

Het zijbalkon van de Parnassusfeestzaal in 1933 toen de Kunstdrukschool St.-Lucas er de handzetterij in onderbracht. Zittend Br. Jan Dierckx, nog steeds actief in het Higro als prefect. Achteraan Br. Hendrik (Foto archief Erik Dekeyser).

het stembureau gevestigd bij de verkiezingen en hadden er de luisterrijke bals plaats tijdens de wijkkermis van St.-Michiels en Ekkerghem in september-oktober.

In zijn laatste fase bleef de zaal dus danszaal met vooraan een herberg, waaraan verbonden een schermzaal. De laatste uitbater hield er zich verder onledig in een schrijnwerkerij gelegen tussen de schermzaal en de danszaal. In 1925 werd dit pand samen met nog een paar oude huisjes in de Schouwvegersstraat door Br. Directeur van St.-Lucas, Denis De Schepper, (1882-1971) aangekocht om er een 'Ecole d'Imprimerie d'Art', verbonden aan de afdeling Sierkunst van Sint-Lucas op te richten. De inhuldiging van de school had plaats op 1 oktober 1926 met als leraars in de beginperiode de Broeders Zephirijs - Jan Peeters (1904-1992), Hendrik - Willem Van Lommel (1905-1993), Edward - Jan Dierckx (1908) en Denijs - Albert Koeckelbergh (1906), de laatste twee nog in leven en dagelijks in de weer voor hun school! De lekeleraars kwamen uit de nijverheid met name Chrispijn en Edgard De Buck, Charles Van Houcke, Robert Heuvelmans.

Reeds op 26 februari 1929 werd de school met een bezoek van Koning Albert vereerd. Weldra werd de benaming tot Kunstdrukschool St.-Lucas vertaald. De naam Kunstdrukschool Onze-Lieve-Vrouw kwam er in 1936, waarna op 1.9.1953 - onder het directoraat van Br. August - Jozef Heyman (1897-1984) - de school autonoom werd. Het gebouw bleef echter eigendom van St.-Lucas.

Kunstdrukschool St.-Lucas, gevestigd in de gewezen Parnassus, op 26 februari 1929, ter gelegenheid van het bezoek van Koning Albert. De ramen op de scene gaven uit op de Schouwvegersstraat (Foto archief Erik Dekeyser).

In 1953-1954 werd de Parnassusfeest-, concert- en danszaal gesloopt om plaats te maken voor een nieuwe Kunstdukschool. Benaming die op 1 september 1964, onder het directeurschap van Br. Adolf - Jozef De Donder (1901-1984), gewijzigd werd in Hoger Instituut voor Grafisch Onderwijs en er tot in 1981 gehuisvest bleef.

Ondertussen werd het Higo eigenaar ook van het XVIIIe eeuwse estaminet van G. Van Renterghem, naast de gewezen Parnassus en het hoekhuis met een hele reeks kleine huisjes in de Schouwvegersstraat met o.a. het huisje van de 'Kattemadamme', Pharaïlde De Bruyne, die er een 50-tal poezen op nahield en de laatste maanden in leven bleef van jenever en kaas.

In 1981 had dan de grote verhuis naar Mariakerke plaats. Het internaat bleef er tot juli 1983 en de Broeders bleven in het voorgebouw langs de Oude Houtlei tot eind december 1983. Dit was dan ook het sein van de afbraak van de laatste resten van de oude Parnassus, met o.a. de rondboogdeur uit 1758.

MONUMENT

Waar de auteur het niet over heeft is het oorlogsmonument dat zich in de Oude Houtlei aan de muur van het St.-Amandusinstituut bevindt. Na de Eerste Wereldoorlog hield iedere wijk eraan zijn helden te gedenken en te eren. Mijn grootvader, Leon De Keyser (1879-1946) die architect was, werd door het comité van de tweede wijk verzocht om een ontwerp van monument voor te leggen. Het werd aangenomen en uitgevoerd. Het werd bijna gans uit hardsteen opgetrokken en het half-verheven beeldhouwwerk is van beeldhouwer en leraar aan de Gentse Academie Henri Thiery uit de Rabotstraat en werd gegoten bij kunstbronsgieter Vindevogel te Gentbrugge.

De toenmalige directeur van het St.-Amandusinstituut, Br. Guillaume Van Twembeke (1883-1976), verleende de toestemming om het monument tegen de muur van de school te plaatsen op voorwaarde echter dat het allegorisch vrouwelijk schoon, dat het monument zou sieren, geen getuigenis zou afleggen van de textielschaarste gedurende de voorbije oorlogsjaren. Aan de voorwaarde werd voldaan.

Op de dag van de inhuldiging, 14 mei 1922, werd een cantate 'Hommage aux Martyrs', natuurlijk in het Frans, uitgevoerd door de leerlingen van St.-Amand. De tekst was van een zekere Br. Philemon en werd getoondicht door muziekmeester Vital Filippo.

De jongens van de stadsschool van het begijnhof van hun kant, zongen de nationale hymne 'Naar wijd en zijd'.

Daarbuiten werd ook een defilé gehouden voorbij het monument gevolgd door een optocht door de wijk o.m. ook voorbij het huis van grootvader in de Jan Verspeyenstraat, m.m.v. de muziekkapel van het 3e linieregiment,

bazuinblazers en talrijke vaderlandslievende verenigingen. Dagen voordien moesten de honderden leerlingen op stap leren marcheren, wat uitstekend lukte.

Na de tweede wereldoorlog werd het monument met de gesneuvelden uit deze oorlog, door architect Willy Dekeyser (1914-1977), zoon van Leon, aangepast.

P.S. Het verschil in schrijfwijze van de naam De Keyser kwam er na het foutief inschrijven van de geboorteakten. In de familie werden op drie generaties vijf verschillende schrijfwijzen gevonden, waarvan drie in het gezin van grootvader: De Keyser, DeKeijser, Dekeyser, De Keijser en Dekeijser.

Tenslotte heb ik enige kritiek op de kwaliteit van de afgedrukte foto's in "Ghendtsche Tydinghen". Ze zijn meestal te donker en vertonen te weinig contrast. Ik ben ervan overtuigd dat men beter resultaat kan bekomen bij het gebruik van ander papier.

Erik DEKEYSER

BRONNEN

P. Claeys: Les monuments de la Ville de Gand, 1905.

50 jaar Hoger Instituut voor Grafisch Onderwijs, 1976.

P.J. Dierckx f.s.c.: Het huis van de Broeders, in Onder Ons, 1984-1985.

R.M.: De Parnassusberg, in Het Volk van 15.1.1960.

André Dekeyser: Herinneringen aan en bedenkingen over een leven van 80 jaar, 1990.

Jaak Van Schoor: Een huis voor Vlaanderen, 1972
